

IZHAJA VSARI DAN

Če bi se medijah in praznikih ob 5. ob ponedeljku ob 9. zjutraj. Psemališne štev. se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih lekarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Ša. Petru, Portojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nvč. (10 stot.).

SELAŠI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 milona. OENE: Trgovinske in obrtne oglase po 3 st. mm, zemeljske, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 30 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka dodatna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

Na vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročbe brez dopolnjenih naročnin, se uprva ne oziira.

Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: celotno leto K 2.40, pol leta K 1.20.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rasklepi se ne vračajo.

Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Nastanila tiskarna konsorcijska lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galatti št. 18.

Polno-branilni račun št. 841-632. TELEFON št. 11-57.

Brzjojavne vesti.

Bivši minister Rezek.

PRAGA 4. — Danes je umrl bivši češki minister-rojak Rezek.

Vihar na Dunaju.

DUNAJ 4. Od včeraj razsaja v mestu vihar s silnim dežjem, ki je trajal ves dan in napravil mnogo škode na poslopih. Poškodovanih je bilo tudi mnogo oseb, deloma kar je na njih padla opeka ali šipe oziroma jih je v kar telebnil ob tla. Iz drugih krajev. Niže Avstrijske poročajo tudi o velikih viharjih.

Za ogrsko samostalno banko.

BUDIMPEŠTA 4. (Ogrski biro). Deputacija budimpeškega ljudskega kluba je prišla danes v poslansko zbornico ter izročila predsedniku Justhu petico za ustanovitve samostojne banke. Predsednik Justh se je odločno izjavil za samostojno banko ter je zavrnel bojazen, ki se jih goji glede ustanovitve samostojne banke za Ogrsko.

Ogrski državni zbor.

BUDIMPEŠTA 4. Zbornica je nadaljevala debato o davčni reformi. Posl. Vlad je kritikal zemljišni (davek s stališča malih kmetovalcev. Posl. Pavel Santor (izven strank) je izjavil, da ni ljudstvo toliko ogorčeno, ker mora plačati davke, marveč ker ve, da je krivično preobremenjeno s davki. — Po kratki debati o poslovcem redu je bila razprava prekinjena. — Prihodnja seja jutri.

Gradnja nove španske flote.

LONDON 4. Gradnja nove španske flote je dejavno izročena tvrdki Vickers San and Maxm. Za dolgo časa se popravlja španska ladjedelnica v Ferolu, kjer zgradi Vickers vsaj del novih ladij.

Nemški državni zbor.

BEROLIN 4. Na dnevnem redu državnega zbora je drugo čitanje proračuna za državni urad notranjih stvari.

Francoska zbornica.

PARIZ 4. Zbornica je nadaljevala debato o načrtu prihodnjega davka.

Križa v angleškem ministerstvu?

LONDON 4. „Daily Chronicle“ beleži danes zopet govorico, da je nastala križa v ministerstvu in da izstopijo iz ministerstva trije ministri. Brezdomno je v ministerstvu jako nasprotstvo glede zahtev za vojno morarico. Nekateri ministri, kakor se govori, državni tajnik za Indijo Morley, finančni minister Lloyd George in trgovinski minister Churall menijo, da je program admiralitete tisto, se gradijo novih ladij, preobširen. Nasprotniki tega programa prigovarjajo, da bodo ladije prej dogotovljene, nego se jih bo zamaglo previditi z izvršnim moštvom ter da bi predložitev obširnega programa za gradnjo ladij istočasno z obiskom kralja v Berlinu utegnili škodovati občinu tega obiska.

Kuga v Šangaju.

ŠANGAJ 4. (Nemška ksb. družba). — Kuga se vedno bolj razširja v smeri proti Peking. Vsled tega so diplomati sklenili poslati jutri kitajski vladi skupno noto, v kateri prosijo za ukrepitev potrebnih odredb in istočasno stavijo na razpolago angleške in japonske zdravnike.

Povodenj.

LINC 4. — Danes opoldne se je pri Schwanenstadtu udril plaz. Vsled povodnji je v nevarnosti mnogo vasi. V Schwanenstadt je odšlo 56 moč tukajšnjega batalijona pod vodstvom nekega nadporočnika.

SOLINGEN 4. Wuper in nje pritoki so danes zjutraj izstopili.

HOLZMINDEN 4. (Brunsvik) Vsled nenadnega tajeja ledu in silnega dežja je na

stala povodenj. Ulice so pod vodo. Iz okolice poročajo, da je promet ustavljen.

Dve nemški vojni ladiji trčili skupaj.

KIEL 4. Na vajah velikih vojnih ladij sta včeraj v snežnem viharju zadeli ena ob drugo oklopniči „Kaiser Karl der Grosse“ in „Vettin“. Poslednja ladija je bila neznatno poškodovana in morajo jo spraviti v dok, da jo popravijo.

Protijaponski zakonski načrt odklonjen.

SACRAMENTO 4. Zakonodajni zbor je z 48 proti 28 glasom zakonski načrt, naperjen proti Japoncem, ki prepoveduje tujcem nakup zemljišča v Kaliforniji.

Pruski deželni zbor.

BEROLIN 4. Pruski deželni zbor je danes v tretji seji vsprejel plačilni red za državne uradnike.

Za obrambo Kalifornije.

SAN DIEGO (Kalifornija) 4. — Vsled ukaza došlega iz Washingtona, je vsa flotilja torpedovk odpotovala v Mary Island.

Solnograd 4. Okrajno glavarstvo v Halleinu je prejelo brzjoavko, da je pri vasi Annaberg plaz snega zasul neko kmečko poslopje. Dve osebi sta bili težko poškodovani. Na lice mesta je odšla pomožna akcija.

Bruselj 4. Danes predpoludne je v velikem dvoranu zdravilišča v Spa nastal požar, ki se vsled močnega vetra naglo razširja.

Berolin 4. Po vzpodbudi tukajšnja kriminalne policije so v Veroni zaprli bando zločincev, ki so pred nekim časom zahtevali od šlezjskih magnatov denar pod pretnjo, da umore kakoga člana rodbine, ako se denarja ne pošlje v Verono. Banda obstoji iz nekega moža, ki se imenuje baron Melfert kakor načelnika in dveh šlezjskov, katerih eden je sin nekega nadvrtarja. Sodišče v Veroni je izjavilo, da ne izroči zločincev.

Rusija.

Govorice o odstopu Kokovceva.

BEROLIN 4. — Iz Petrograda javljajo „Voss. Zeit.“: Z gotovostjo se zatrjuje, da odstopi finančni minister Kokovcev. Povod njegovemu odstopu je baje slab finančni položaj Rusije. Kokovcev bi postal rad poslanik v Parizu, ker catane sedaj poslaniško mesto izpraznjeno, ker je Nelidov postal nemožen.

Obtožba proti Lopuhinu.

PETROGRAD 4. Glasom informacij iz juridičnih krogov ne bo Lopuhin tožen radi veleizdaje, marveč le radi razširjenja tajnih listin.

„Borzi list“ je zvedel, da je Azev preoblečen kakor francoski trgovinski potovalec, odpotoval preko Vladivostoka na Japonsko.

Avstrijski državni zbor.

DUNAJ 4. V debati o včerajšnji vladni odredbi je posl. Masaryk očital ministerskemu predsedniku, da se je izognil eni najvažnejših ustavnih vprašanj. Govornik je podrobneje na podlagi zakonov dokazoval, da zamore zbornica razpravljati le o okvirnem zakonu, specijelni zakoni morajo biti pa pridržani deželnim zborom. Zakonske načrte same je govornik s zakonsko-tehničnega stališča označal kakor unicum. Izrazil je svoje obžalovanje, da je vlada pozabila na Moravsko in Šlezjsko, in se nadoja, da ne bo minister Začek pozabil, da se je jezikovno vprašanje ne more rešiti na Češkem, ako se istočasno ne reši tudi na Moravskem in v Šleziji. Treba je poguma da se za vse narode Avstrije predlaga okvirni zakon. Govornik je tudi prigovarjal, da se z zakoni ojačuje centralizem ter je svaril pred

razprostirale dolge sonce, listje si je šepetalo z nemo, a sreč vendar tako razumljivo govorico, dihal opare se je že dal čuti na bujnem travniku. Na belem, z graciozno posutem hodniku je obstal ter se oziral okrog. Na cvetličnem vrtu je zagledal sklonjeno nad cvetkami svojo mlado ženo, Jeleno.

„Jelica!“

„Mlada gospa se je obrnila in je prijetno iznenadena pritika k njemu. Od rose mokri čreveljčki so zaškripali na drobnem pesku. V roki je držala kitico; a rudečo ličice je kar žarelo od smeha.

„Hotela sem ti upravit naproti.“

„Jaz sem tudi iskal Jelice. Toda ni je bilo nikjer. Na to sem požuril koroške, dospel domov, tu pa sem našel sobe prazne, tu ni bilo tiče, niti...“

„Mlada žena je šaljivo pokimala z glavo ter odvisno vesela gledala svojega moža...“

„A tiče je zletel na vrt.“

„Skrl se je med cvetic.“

„Hej, nekaj sem vendar-le našel“, je začel iznovač Vladimir, vohajoč podano mu kitico.

oktroziranjem. Govornik je izrazil prepričanje, da pride do konečnega sporazuma glede jezikovne in narodnostne pravice v poštenem delovanju v državnem zboru in v deželnih zbiorih.

Posl. Urban je izjavil, da nemško-češki poslanci popolnoma odobrujejo poskus vlade, da izvede rešitev jezikovnega vprašanja v državnem zboru. O kakem kršenju ustave ne more biti govora. Nasprotno so vladne predloge silno razočarale nemško-češke poslance; kajti, dočim pridejo Čehi nemoteno v posest tega, kar so via fakti pridobili, zaključuje bilanca za Nemce z deficitom.

Preti jim nevarnost, da vsled nejasnosti zakona po umetnem tolmačenju zgubijo to, kar menijo da posedujejo. Govornik je podrobno kritikoval predloge, ki jih Nemci v sedanjih obliki ne morejo vsprejeti in ki niso nikakor pripravne, da izpolnijo zahteve, kakor jih stavijo Nemci Češke za ureditev jezikovnega vprašanja. Ako vzlic temu Nemci ne odklanjajo predlog kakor podlage parlamentarnih razprav, store to v nadi, da se na razpravi v odseku ti predlogi spremene. Ako bodo pa v svoji nadi prevarjeni, potem se poprimejo najstrožjih sredstev. (Živahna pohvala).

Posl. Bukvaj (češki agrarec) je govoril češki.

V debati o včerajšnji vladni izjavi so toliko nemški kolikor tudi češki govorniki izjavili, da ni možno v sedanjih obliki vsprejeti včeraj predloženih vladnih načrtov, naglašali so pa brezpogojno potrebo zakonske vreditve jezikovnega vprašanja. Čehi so pri tem odrekli državnemu zboru kompetence ter naglasili kakor pogoj narodnega sporazuma nerazdelnost češkega kraljevstva.

Posl. dr. Kramar je tekom svojega govora označil tajni izvršilni ukaz k poštnemu odloku kakor vedoma storjeno sleparijo in lopovstvo. — Na te opazke posl. Kramarja je reagiral voditelj trgovinskega ministerstva sekoijski načelnik dr. Mataja. Unela se je nato živahna debata med dr. Kramarjem, Frelom in dr. Matajo.

Posl. Hribar je naglašal potrebo, da se po vsej državi vspostavi narodni mir ter povdarjal, da ni in da ne bo državnega jezika. (Prigovor pri Nemcih) Priznal je dobro voljo vlade, ki se kaže v predlogah.

Govornik je zahteval predlogo okvirnega zakona, kjer naj se ne jemlje ozir le na Češko, marveč na vse druge dele države. Od naroda do naroda ne pride do narodnega mira, pravi parlamentarizem nastane šir le tedaj, ako se z oktroziranjem napravi mir med narodi. — (Živahen prigovor pri Nemcih).

Govornik je na to pojasnjeval razmere na jugu monarhije in rekel, naj se vendar enkrat prične s politiko, ki bo vodila monarhijo do moči in ugleda. (Pohvala pri Slovencih).

Posl. Glombinski je izjavil, da se poljski klub zavaruje proti kompetenci drž. zbora v stvari jezikovnega vprašanja, hoče pa kakor dober prijatelj sodelovati na reševanju jezikovnega vprašanja, v koliko se prizadeji narodi izjemoma podržejo glede te stvari državnemu zboru.

Na to je bila razprava prekinjena. Prihodnja seja jutri.

Konferenca načelnikov klubov.

DUNAJ 4. Na današnji seji načelnikov klubov so bili na dnevnem redu dogodki včerajšnje seje. Predsednik Weisskirchner je na podlagi poslovnika in več prečedenih slučajev dokazoval, da je bilo njegovo postopanje popolnoma opravičeno. Tudi pretežna večina načelnikov, mej temi posl. Adler, Kramar, Kessmann so popolnoma odobrvali vedenje predsednika. Posl. Seitz, Pernerstorfer in

Čiari so protestirali proti postopanju čeških radikalcev. Posl. Pernerstorfer je izjavil, da se včerajšnje postopanje čeških klerikalcev ne da primerjati z vedenjem socijalnih demokratov za časa Badenija. Posl. Čiari je rekel, da je vsa zbornica s svojim včerajšnjim sklepom priznala važnost vladnih predlogov. Vprašal je predsednika, kaj misli storiti, da bo mogel parlament delovati. Načelniki klubov se popoldne zopet sestanejo na konferenco.

DUNAJ 4. Na popoldniski seji se je konferenca načelnikov bavila z delavnim programom zbornice. Ministerski predsednik baron Bienenrth je izjavil, da je sedanjí položaj nekoliko nevaren. Zbornica ne more delovati, kajti pred seboj ima 42 nujnih predlogov. Ministerski predsednik je rekel, da se je formalno moralo odložiti predloge glede pošt-zavljavanja železnice.

Ministerski pred. je nadalje naglašal, da je v interesu prebivalstva, da se pravočasno reši rekrutni kontingent. Predložil je jezikovni načrt, da pride na ta način do zblizanja strank in da se reši češko-nemško jezikovno vprašanje. Ministerski pred. je izrazil svojo zadovoljnost, da, sodeč po vsprejetju načrtov v javnosti, ne bo težko najti srednje poti za ugodno rešitev. Ministerski predsednik je apeliral na stranke zbornice, naj delujejo na to, da bo mogla zbornica rešiti naloge, ki je čakajo.

Avstrijski problem.

Predvčerajšnji dan je bil za politično življenje v državi, za medsebojno življenje narodov in njihovo bodočnost v pravem pomenu dan zgodovinskega pomena. Vzlic dejstvu, da je nameravana anketa, ki naj bi bila jezikovnemu zakonu za Češko, izdelanemu po vladi, tako rekoč ugodila pot, popolnoma ponesrečila in se niti sestati ni mogla; in vzlic dejstvu, da se šanse za ugodno parlamentarno rešitev vidijo zelo male: vzlic vsemu temu je baron Bienenrth predložil svoj elaborat parlamentu in je ta svoj čin podkrepil z daljšim govorom.

V včerajšnjem listu smo podali — že tudi v zelo stisnemem okvirju — glavne temeljne določbe zakona, ki naj sedanjí anarhiji v jezikovni praksi na čeških oblastih napravi konec, uvede stalne določbe in ublaži valovje sedanjih arditih jezikovnih bojov med Čehi in Nemci. Da bi analizovali in kritično presojevali posamične določbe predložene zakona — zato ni mesta tu. In tudi ne bomo prejucirali našim zastopnikom, o katerih smo uverjeni, da bodo v razpravah o tem zakonu znali povedati, v koliko smatrajo te določbe pripravnimi v dosegu njihovega zamena na Češkem.

Čehi sami bodo seveda vedeli, je-li predloženi zakon vsprejemljiv ali ne in njihovo sodbo bomo spoštovali tudi mi. Pač pa izjavljamo odkrito, da smatramo predloženi zakon pravnim kakor podlago za razprave. Zato menimo, naj bi Čehi ne ovirali parlamentarne razprave o vladni predlogi, marveč naj odločno branijo svoje stališče in svoje zahteve. Kake bodo potem glasovali po veliki parlamentarni bitki — to jim bo seveda zopet dano na svedbodo.

Ali od naših poslancev pričakujemo še nekaj drugega, kar pomenja za nas življensko vprašanje. To hočemo tu posebno naglasiti. Od nekdanj smo bili mi na stališču, da reševanje avstrijskega problema se mora izvršiti načinom kakor je že izražen v pojmu „avstrijski“: to je za vse pokrajine in vse narode avstrijske države!!

Kar se tiče ugibanja o usodi predvčerajšnj predložene zakona za Češko je gotovo armada pesimistov velikanska, a onik,

stegnila roko po njej. Lica se jej je zavevalo.

„Prestrašila sem se. To je spomin na staro mater. Zelo bi mi bilo žal, ko bi jo izgubila. Kje si jo našel?“

„Tu, poleg hodnika“, je je pojasnjeval Vlado, se sklonil k ženi in jo vprašal:

„A odkodnina za najdenje?“

„Ostanem ti dolžna; da kadar ti kaj izgubiš in to jaz najdem, ti ne bo treba plačevati odkodnine“, se je smejala žena in je, položivši mu svojo roko na njegovo, odšla dalje.

Obstala sta pred gradico evetie. Pot se je delila na dvoje. Tam dalje je vodila k utici, ki se je nahajala v kotu na vrtu; drugi njen tir pa je vodil v nasprotni smeri navkreber. Po zraku so plesale mušice, a še višje zgoraj so švigale urne lastavice. Na cvetke je bil že sedel prah prve rose. Iz bližnjega zvonika je zadonel zvon. Njegov čist, prijetni glas kakor bi bil prepeval; razlegal se je po okolici ter se širil dalje, dalje.

(Pride še).

PODLISTEK.

Druga žena.

Črtica, spisal Anton Bielek. — (Posl. Podravski).

Vladimir Dvornicki se je vračal s polja. Bilo je proti večeru. Sonce je zašlo za goro. Radostno okrožje gor je zibulo v daljavi, ravni, prerezana od potoka, ki se je lesketal v solnčnih žarkih kakor širok, zlati trak, je kar daltela od zelenja; žito, ki je rastle na njej, je že jelo poganjati klasje. Po okolici so duhtele cvetke, bilke, oglašalo se je tičje petje in razlivala se je rudečica večerne zarje, prebujane od zlatih žarkov zahajajočega solca. Dvornicki je krenil s ceste ter se po stezi v krajši smeri napotil domov. Odprl je duri in vratica ter prišel na dvorišče. Tu je bilo vse tiho. V sobah ni bilo nikogar; praznosta je zijala iz njih. Podal se je terej na vrt. Od dreves ob ograji se se že

ki se nadejajo dobremu, je le — peščica. Vrstimo se za danes med optimiste in nadejamo se najboljšega: verujemo, da glede uredbe jezikovnih razmer na obalah na Češkem vendar pride končno do sporazumljenja. Ali bo pa to že rešitev jezikovnega vprašanja v Avstriji? In ker je ravno jezikovni spor — rekli bi — najbolj zgošča točka avstrijskega problema, vprašamo: bi li vseh na Češkem pomenjal že rešitev tega problema?!

Nikakor ne! To moremo najbolje dokazati na podlagi predvčeršnjega ekspozicija barona Bienerta, s katerim je pospremil svoj jezikovni zakon za Česko.

Baron Bienert je rekel, da narodni spor na Češkem kakor mora tlači vse javno življenje v Avstriji, da škoduje vsemu javnemu delovanju, da je to — večna bolezen. Vprašanje, ki se ima rešiti po predloženem zakonu, je zelo za rešitev. Iz kratka: baron Bienert je označil rešitev češko-nemškega spora kakor najnujnejšo stvarno potrebo.

Ne oporekamo. Tudi se ne protivimo temu! da se najprvo napravi red na Češkem. Zadrževati pa moramo, da se potem nadejamo nemudoma tudi na našem jugu. Tudi mi spadamo k avstrijski državi in tudi za nas mora veljati isti princip v jezikovnem pogledu kakor na severu! Tudi naše razmere spadajo v kompleks avstrijskega problema. A ne le, da imamo tudi mi pravico, da nam pravo našega jezika v javnih uradih čuva zakon, ampak vemo tudi, da eminentni interes države zahteva, da se tudi pri nas ustvari mirne, stalne, urejene razmere. Vemo sicer, da naše pokrajine niso tako bogate in taki stopinji razvoja, na kakor najvišja je kraljevina Češka, ali geografska lega naša pokrajina je taka, da najvišji državni interes zahteva tudi to, da dovoli njihovih državljanih!

Do take zadovoljnosti pa ne more priti drugače, nego da se vsa javna uprava postavi na podlago enakopravnosti, brezpogojnega spoštovanja vsakega, kar je narodu vzvišeno in najdražje. Tudi narod na jugu se je vzdržal in hoče ohraniti svoj jezik kakor glavni sestavni del svoje narodne individualnosti. Hoče to — ako bi bilo potrebno — tudi vključiti v državi! Ali naj res pride do tega? Ali mislije merodavni faktorji na konsekvence, ki bi nastale za državo, ako bi narod izgubil vero, da sploh more kdaj priti do svojega prava, do dostojnega samosvojega življenja v tej državi?!

Dolžnost našim jugoslovanskim poslancem je, da porabijo priliko razprave o jezikovnem zakonu za Česko in da povedo z vso potrebno jasnostjo in odločnostjo, da tudi na jugu zahtevajo svoje, da opozorejo upravitelje države, da je zadnji čas, da se tudi tu začne reševati — avstrijski problem!

Promet tujcev v Dalmaciji.

(Po »Trč, Lloyd«.)

Severni narodi so se mnogo zavzemali za to, da privabijo čim več tujcev v svoje dežele. Uredili so kopališča, letovišča, drsališča; zgradili so velikih in udobnih hotelov, lokalne železnice, gorске vpenjače; privedli so parobrodne vožnje po morju in po jezerih; z eno besedo: storiili so vse, kar more ugoditi tujcu in mu nuditi popolno ugodnost in udobnost. Potem reklame so seznačile tudi najdaljne narode z lepoto svojih krajev.

Na ta način so ustvarili močan promet tujcev. Vse to je izzvalo novo gospodarsko življenje: prihajati je začel v deželo denar iz tujine, s katerim se vkoriščajo vsi sloji ljudstva, vse panoge pridobitnega delovanja. Vseled tega napreduje narodno gospodarstvo, ker se more vse, kar se producira, spravljati v denar. In ta denar prihaja iz tujih krajev in tujih držav ter ostaja v domači deželi, v narodu, in množi narodno imetje. Promet tujcev pa vpliva blagodejno tudi v drugih pogledih: domači ljudje postajajo okretnejši, pridobivajo trgovskega duha in izkustva, da ustvarjajo dobičkanosna podjetja, krepčajo svoje trgovino. Podjetnost napreduje in vzbujajo misel za modro varčevanje, potem hranilnic, bank, kreditnih zavodov, trgovskih podjetij in zadrug.

V deželah, kjer je že oživljen promet tujcev je opaziti viden in znamenit napredek vseh gospodarskih poljih. Vse narodno-gospodarski stroj se giblje gladkeje ter povzga ob enem tudi narodno prosveto.

K čim večjemu prometu tujcev pomagajo tudi trgovinske zbornice, občina, okrajna glavarstva in deželne vlade sa svojimi odredbami.

Kaj pa se je storilo do danes za promet tujcev v naši divni Dalmaciji, v tem kiseru, ki diči venec habsburških dežel? Jako malo, skoraj nič. In vendar bi se mogla delati ravno tu prava čudesa. Posebno južno Dalmacija je kakor ustvarjena od Boga in naravi, da bi bila najživeje središče in privlačna točka za promet tujcev. Od Gruzija pa do Dubrovnika in vse tja doli do Budve bi morali stati lepi hoteli, prijetni dvorci, živigati bi morali železniški stroji, hiteti električni tramvaji: morale bi biti vse polno in živo tujcev.

Ali ni tu vse od Hercegnovega pa doli do Kotora krasen zelenec najdivnejših pomorskih predelov? Visoka brda, krasno južno rastlinstvo in zelenilo, modrozeleno in čisto morje, blago podnebje, veličanstven mir: ali niso to prvi in najjači pogoji, da vsa

Boka postane priljubljeno shajališče tujcem, glavna točka prometu tujcev v Dalmaciji? Tudi sama božja narava je obdarila in bogato odličila te bokeške kraje. Ljudje pa ne vidijo in ne vedo, koliko skritih zakladov ima Boka v sebi. Bilo je časov, ko je Boka slovela po svojih prekomorskih ladijah, ki so jim zapovedovali najboljši in najodličnejši kapitani bokeške mornarice. Tedaj je bila Boka v blagostanju in srečni. Ali ti časi so prošli in nastali so drugi časi. Svet se je izselil, trgovina je ponehala. Borba za življenje je stanihla bokeško prebivalstvo.

Ali pa mora to tako ostati? Ljudje tam so vadre glave in orlovega očesa. Njihovi kraji so divni in čarobni. Čemu se obotavljajo, na kaj čakajo? Mari na to, da pridejo Nemec, Italijan in Madjar ter odkrijejo vse to bogatstvo, vse te krasote, ki se jim mora diviti sleherni Evropejec? In bratje Čehi in Poljaki, ki prihajajo doli od severa v razne druge kraje ter puščajo tam svoj denar? Ali ne bi mogla tudi Boka postati za njih privlačna točka, kjer bi bili svoji pri svojih, med slovanskimi brati?!

Boka Kotorska mora vstati in postati krajem in rajem najživejega prometa tujcev. Boka ima denarja in sredstev. To vedo tudi denarni zavodi v Trstu. Ustanovi naj se torej družba za gradnjo hotelov, dvorcev, letovišč, zimovališč, zdravilišč in kopališč. Družba naj bi bila na delnice, ali tako, da bi se mogli udeležiti tudi mal posestnik, obrtnik, mornar, uradnik itd. Sodelovati bi mogli tudi bokejski denarni zavodi in občine. Družbi na čelu naj bi bil strokovnjak, svetoven človek, ki bi znal postaviti vse podjetje na prave in zdrave temelje. Kdor ima sukno v roki, naj išče večšega krojača. Boka Kotorska ima svoje sukno — svoje krasote in divote — a sedaj naj išče — krojača, ki naj iz teh krasot napravi praktično in trgovniško vabilišče za ptuji svet, ki bo vsej Boki Kotorski nudil darežljivo roko, da vtane iz gospodarskega spanja in mrtvila, v katerem se, žal, danes nahaja.

Hrvatska.

Budimpeštanski list »Magyarország« konstatuje, da skušajo Italijani prepričati madjarske šolske pouk v reških šolah in da drži »Giovane Fiume« sistematično povzročanje madjarskega jezika. Madjarski list se izjavlja proti ustanovitvi italijanske srednje šole, ker bi taka šola italijanske aspiracije le povpeševala. Madjarske šole morajo po umenjanju Madjarov biti najmočnejše sredstvo za madjarizacijo. (A kdo je doslej v svojem slepem sovražstvu proti Hrvatom najbolj podpiral madjarsko invazijo? Italijani sami. Kakor pri nas so Italijani sami pomagali plesti žibo, ki jih bo še hudo tepla).

Madjarski napad na zagrebško vseučilišče.

Madjarski list »Magyar Szó« je priobčil iz pisa nekakega neimenovanega protestantskega profesorja članek, v katerem opisuje vse, kar se predava na zagrebškem vseučilišču ter pozivlja ogrsko vlado, da potom današnje Rauchove vlade dela na to, da se na hrvaškem vseučilišču predava madjarska ustava, zgodovina ogrskega prava, ogrsko civilno in žensitveno pravo itd. in da se na hrvaškem vseučilišču ne sme predavati v protimadjarškem duhu, ampak da se mora odgojati generacija, ki ne bo prekinjena protimadjarškim duhom, kakor je sedanja.

Rusija.

Izgubni židje iz Irkutskaja v Sibiriji.

Vsi v Irkutski živeči židje, okoli 2000, so bili izgubni iz mesta in okolice. Židje so se obrnili na ministrskega predsednika Stolipina in sibirskega poslance dume Beluseva, proseč ga, naj jih vlada ne preganja in gnotno ne uniči. — Dosedaj Stolipin ni odgovoril.

Pojačanje posadk v Sibiriji.

Iz Petrograda poročajo, da je vojni minister sklenil pojačati garnizije v Sibiriji, da bo Rusija pripravljena nasproti vsakim agresivnim načrtom Japonske. Istočasno se pomnoži število lokomotiv in vozov na sibirskih železnicah na način, da bodo pri vztočno-sibirskih posadkah pripravljeni za eventuelno mobilizacijo posebni vojaški vlaki.

DOGODKI NA BALKANU.

TURČIJA.

CARIGRAD 4. Na avstro-ogrskem poslanstvu je bil danes velik obed.

Položaj v Macedoniji se je poslabšal.

CARIGRAD 4. Otkar ni v Solunu več Hilmi paše, ter izgublja svoj ugled in vpliv, tamonjši mladoturški odbor in pokrajinski odbori, je znatno padla vladna avtoriteta v Macedoniji, kar seveda povpešuje narodnostne spore in tudi agitacije ustaških odborov. K temu je mnogo pripomoglo tudi dejstvo, da je bilo mnogo dobrih uradnikov premeščenih drugam.

Varnostne razmere v Macedoniji so se polagoma poslabšale. V posamičnih krajih so nastale take razmere, ki spominjajo na neustavne čase. — Zato se povsod boje spomladi.

CARIGRAD 4. List »Serveti Funun« poroča, da je porta v Sofiji ostro protestirala radi izgrediv proti Mohamedancem v Bolgariji.

Pomanjkanje denarja v Turčiji je tako veliko, da niso tajniki in uradniki senata prejeli doslej nikake plače. Policijski

agenti, ki niso že dlje časa plačani, žugajo, da izstopijo iz službe.

BOLGARIJA.

Otroci bolgarskega carja ne prestopijo na pravoslavje.

Iz Sofije poročajo: Petrograjsko poročilo, da želijo gotovi bolgarski krogi, da vsi otroci carja Ferdinanda prestopijo na pravoslavje, označajo tukaj kakor popolnoma neosnovano. Niti ni Rusija izrazila tako željo, niti misli kdo tukaj na to.

SERBIJA.

BELIGRAD 4. — Finančni minister je skupščini predložil zakonski načrt glede minimalnega tarifa, ki se jih ni znižalo v trgovinskih pogodbah, sklenjenimi z inozemstvom.

BELIGRAD 4. List »Zvono« poroča, da se v merodajnih srbskih krogih resno pretresuje vprašanje novega posojila v znesku 150 milijonov dinarjev. To posojilo bi se najelo pri francoskih bančnih skupinah in bi se porabilo za pokritje izdatkov za oboroževanje.

DROBNE POLITIČNE VESTI.

Protiaustrijski vojaški list v Italiji. — V Rimu je te dni izšla prva številka vojaškega lista »Riparazione«, ki v uvodnem članku piše proti Avstro-Ogrski in pravi, da se imajo pri eventuelnem sklepanju trojne zveze zahtevati za Italijo boljši pogoji.

Ukrajinski kongres. — Dne 1. februarja je bil na slovesen način odprt ukrajinski kongres. Navzoče je pozdravil dr. Ožarkiewicz, ki je govoril o kulturnem in gospodarskem programu ukrajinske stranke. Na kongresu so navzoči tudi ukrajinski poslanci iz Rusije in Bukovine. Kongres bo zboroval nekoliko dni.

Egiptovski narodni zbor. — Iz Kaira poročajo: Mnogi člani egiptovskega narodnega zbora so predlagali, naj se ustanovi poslanska zbornica, kakor jo je še v decembru predlagal zakonodajni svet.

Protijaponsko gibanje v Kaliforniji in v Nevadi. Iz Sacramenta poročajo: Pravni odsek spodnje zbornice države zakonodaje je priporočal v vsprejem predloga Johnsona, po kateri bi se zakon, ki izključuje Mongolce in Indijance iz javnih šol, uporabljal tudi za Japonce, čeprav je guverner v državnem senatu izjavil, da so zakoni proti Japoncem protinastavni. — Iz Carson City pa javljajo: Poslanska zbornica države Nevada je v sprejela resolucijo, v kateri se odobrujejo kalifornski predlogi proti Japoncem in se iste označa kakor »preoblasten narod«.

Bodoča prestolnica južno ameriških kolonij. Iz Kapstadta poročajo: Zbor delegatov, ki je razpravljal o zvezi južno-afrikanških kolonij, je enoglasno sklenil, da se proglasi Kapstadt za sedež zakonodajne, Pretorijo pa za sedež administrativne uprave. Tako je vprašanje sedeža bodočega glavnega mesta rešeno potom kompromisa.

Dnevne vesti.

Kaj pravi dr. Tuma k temu? Prejeli smo: Ko čitamo razne njegove enunciacije, moramo verjeti, da je dr. Tuma največji sovražnik vsakega osebnega napadanja in proganjanja. To bi bilo hvalevredno, ako ne bi dr. Tuma pošiljal svojih naukov le na adresu glasil, ki ne pripadajo k socialni demokraciji, dočim ravno tisto glasil, ki pošilja dr. Tuma vanje svoje »izjave«, kar mrgoli ravno te dni osebnih napadov! Ali ne bi mogel dr. Tuma nekoliko posvariti tudi na najbližjo mu adresu? Saj mu mora biti — vsaj mi bi menili tako — največ ležeče na tem, da oni, ki jih je vzel pod svoje vodstvo žive in delajo po njegovih naukih.

Danes pa smo posebno radovedni, kako sodi dr. Tuma o dejstvu, da voditelji socialne demokracije pritiskajo na upravo državnih železnic, da bi kar poglala iz Trsta nekatere železniške uslužbenke, ki nobejo plešati tako, kakor godejo v ulici Boschetto, in se dotični sodrugi tudi že bahajo, da gotovo dosežejo svoj namen. Torej pošten delavec naj se z ubogo družino vred požene v svet edino zato, ker se ne pokori slepo »befehlom« iz ulice Boschetto?!

Ako bo potrebno, pridemo z imeni na dan.

Ni-li to kruto osebno proganjanje? Ni-li to najgrši terorizem, ki ga izvršujejo oni, ki vedno govore o — svobodi?!

Kaj pravi dr. Tuma?!

E pur ei muova! Kar hočemo povedati, je sicer malenkost, ali nekaj je vendar. Na stenah vozov državnih železnic so slednjič priridili poleg drugih napisov — tudi tablice s slovanskim napisom in to v lepi pravilni slovenščini.

Še nekaj za gromovnike proti plesu. — Dne 2. t. m. se je vrtil na Dunaju ples »mesta dunajskega«. Uradno se javlja o tem plesu: »Kakor zastopnik cesarja je došel nadvojvoda Karl Fran Josip. Vprvič je tudi nadvojvodinja Marija Annunziata počastila ples s svojim obiskom. Dalje sta prišla nadvojvoda Fran Salvalor in Leopold Salvalor. Ta plesna slavnost, ki so se je vdeležili tudi zastopniki diplomacije in vlade, dvorni, državni in vojaški dostojanstveniki, visoka duhovščina, poslanci in industrijanci je izpala sijajno«.

Gromovniki proti plesu, odgovorite nam: so-li te osebe, ki so dole na ples, tudi sami poročevalci in nečistaki?!

Nepopoljšljivi državni uradi. Sodni okraj podgrajski v Istri je prek in prek slovenski oziroma hrvatski. V tem okraju ga ni med domačim prebivalstvom niti enega Italijana, ne Nemca. Človek bi menil po pravici, da bodo v takem okraju državne oblasti vsaj v nvanjem poslovanju, v obvevanju s strankami, priznavale slovenskemu jeziku prvenstvo in da bo na tiskovinah slovenski jezik na prvem mestu, če se že nikakor neče prirediti samoslovenskih tiskovin.

Kdor tako misli, se moti. Neki tržaški Slovenec je dobil od davkarje v Podgradu opomin, naj plača neko svoto. Na eni strani je tekst samonemški, na drugi pa italijanski in slovenski, ali tako prirejeno, da je najprej vrsta italijanska in s podaj še le slovenska! Prav kakor da hočejo državne oblasti demonstrirati, tako smatrajo vse prebivalstvo tega okraja in veliko večino prebivalstva dežele in njega jezik in ferijernim, le toleriranim tudi tam, kjer je naše ljudstvo izključno gospodar na svojih tleh!!

In vse to se dogaja v časih, ko vlada na Dunaju slovesno naglašja, da je ureditev jezikovnega vprašanja državna potreba! Potem takem imajo c. k. oblasti po Primorju jako malo smisla za — državne potrebe! Te oblasti so res nepopoljšljive.

Svečanova številka »Omladine« ki izide 15. t. m., bo posvečena v prvi vrsti slovenskemu vseučiliškemu vprašanju ter priinese tozadevne članke državnih poslancev Ivana Hribarja in dr. O. Rybáča.

Iz šolske službe. Profesor na tukajšnji c. kr. državni gimnaziji dr. Alojz Riedl je promaknjen v VII., prof. Alfred Nathansky pa v VII. činovni razred.

Preljuba Anica! V kolikor mi dovoljuje nezmožno pričakovanje in nervozno pripravlanje, Ti na hitro sporočim par vrstic. Še en dan nas namreč loči od naše znamenite tržaške priveditve, od »Umetniške noči«, ki bo jutri zvečer v »Nar. domu«. Ogromne priprave, ki jih delajo privediteltji za to noč, — v kolikor sem mogla jaz kar mimogreda opaziti, da bo »Umetniška noč« priveditev svoje vrste, kakoršne sploh nismo še videli v Trstu v naših krogih, kar se tiče obsečnosti, raznoličnosti in okusnosti. — Pa ne samo celota kakor taka! Naslajal se bo lahko vsak na nečem.

Za oči bo in za ušesa, za dušo in za telo, za stare in mlade, za plesalce in neplesalce, za pisanje in za branje, za zdrave in za bolne na želodcu in na srčku, skratka, za vse one, ki — pridejo.

V ateljeju boš vidla slikarje in kiparje in njih dela, v buduarju boš gledala gledišne igralke v svojem krogu, divila se boš baletu mladih bajnih deklic, smejala se boš komičnim prizorom, ugibala boš simbolično živo podobo, pa naplesala se boš, da Te boče nogo pekle.

Strička popelješ v gorenjsko krmo na kranjske klobase, potica in cvček; potem pa hajd z njim v klet v umetniško beznico, da si privežeš še dušo z terančkom ali pa zelenim vipavčkom. Tam ga bo tudi »špilal« kabaret, prizori, kupleti, petje itd.

Če se bo tatici vlad vsega preveč vrtele v glavi, pa ji že jaz pokažem »padarja«. Ta ji že potiphe žilico in po njegovem receptu dobi v apoteki zdravila, da bo vsaj deset let potem delj živele.

In tako dalje biti lahko še pripovedala, pa moram še hitro šivati svoj kostum. Apropos, če nisi pripravila poseben kostum, pa pridi kar v promenadni obleki: stric pa lahko obleče svoj svečani salon, tetka pa bo v svojem »vohčetnem« židanem, bratrance pa naj kar pride v svoji športni obleki. Saj v tem pogledu bo popolnoma neprisljano! Vstopnice po 2 K za osebo kupim jaz tako danes; saj se jih dobi pri vratarju »Narodni doma«. Če rabite ložo, pa mi brzojav; kajti le še par jih je dobiti v »Trg. obrtni zadrugi«.

Torej na svidenje na »Umetniški noči« jutri zvečer. Pa pazi, da ne zamudiš vlaka! Tisoč p... in p... od Tvoje

Marice.

Pevsko društvo »Kolo« na delu. Prejeli smo: Pri toliki množini naših društev bi človek mislil, da se nedelavnost enega teh društev niti ne opaža. In vendar ni tako! Ogromno število ljubiteljev lepega petja in prijateljev »Kola« je svoječasno s tolikim sročem vzelo na znanje — prisilne počitnice, ki jih je bil napovedal odbor perskega društva »Kolo« vled pomanjkanja gnotnih sredstev. Ne samo za volitve, kakor menijo slovenski »sodrugi«, je potrebno tržaškimi Slovanci to persko društvo. Ne! To društvo potrebujemo tudi v povsem mirnih časih, ker lepega petja se človek nikdar ne naveliča. Kamen se je odvalil od srca nam in mnogoštevilnim našim somišljenikom, ko smo čitali, da je »Kolo« zopet na delu za probujo našega naroda. Ker bo prihodnje nedeljo občni zbor tega važnega našega društva, upamo, da si člani izbere delaven odbor, ki bo skrbel, da »Kolo« ne bo treba več počivati vled pomanjkanja oživljajočih sredstev! Na meščanstvu pa je, da stori svojo dolžnost s tem, da zdatanje podpira to našo vrlo trdnjavo. Po obnem zboru (prihodnjo nedeljo, dne 7. t. m.) bo prva pevaka zabava »Kola« pod vodstvom novega pevovodje g. Mahkote. Upamo, da bodo prostori rojanskega »Konsum. društva« prenapolnjeni prijateljev lepe pesmi in podpi-

rateljev „Kola“ Začetek pevske zabave ob 4. uri popoldne.

Poroče, rojstva, umrljivost. Od 24. do 30. januarja se je v tržaški mestni občini poročilo 20 parov. Rodilo se je 166 otrok, to je 86 moških in 80 žensk. Umrla je 124 oseb, in sicer 61 moških in 63 žensk, od teh 33 izpod enega leta.

Tržaška mala kronika.

Kdo je zgubil. V ambulanci dr. Emilija Comisso v ulici Bellini št. 11, so predvčerajšnjem zvečer našli zlat prstan z diamantom. Deponirali so ga na policijo.

Krvava osveta. Uradnik v mestni plinarni Ludovik Colognatti je bil predvčerajšnjem ob 8. uri žrtev napada. 20-letni dnojar Anton Mardin ga je zgrabil od zadaj in večkrat rnil z nožem. Pa pripetilo bi se kaj hujšega, da ni drug delavec priskočil uradniku na pomoč in užugal besnega napadalca. Tega so na to aretirali. Vzrok napada je osveta radi tega, ker ni uradnik napadalcu hotel dati dela. Njegove rane so neznatne.

Samomor. Včeraj ob 4.25 zjutraj se je privatinja Marija Zorman, žena trgovskega agenta Andreja Zorman, stara 31 let, vrgla z okna svojega stanovanja v četrtem nadstropju hiše v ul. Torre bianca št. 23. Ko so jo domačini, ki so pritekli na šum, pobrali od tal, je nesrečnica bila že v poslednjih izdihljajih. Glava je bila malone strta; imela je tudi mnogo notranjih poškodb. Poklicali so takoj zdravniško postajo na pomoč, od koder je prišel zdravnik z ambulančnim vozom. Pol ure po prihodu v bolnico je revica umrla. Bila je že zdavnaj bolna; v tem je iskati vzrok samomora.

Smrtna nezgoda otroka. Nerina Jarmi, leto in pol staro dete zakonskih Franja in Lucije, stanujočih v ul. Barriera vecchia št. 14, približala se je včeraj ognjišču. Pri tem se ji je vnela obleka. Na bolešno vpitje nesrečne punčke je pritekla mati, vsa obupana in prestrašena, da malone nezavestna ob groznem pogledu. Ugasnila je plamen, ki je obdajal njeno ubogo dete in jo potem ponela v bolnišnico, kjer so jo postavili v permanentno kopaljo dermatološkega oddelka. — Ali včeraj zjutraj ob 11. uri je revica že umrla.

Koledar in vreme. Danes: Agata dev. m. — Jutri: Doroteja dev. muš. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 7 Cels. Vreme včeraj: oblačno.

Vremenska napoved za Primerako: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. Zmorni vetrovi. — Temperatura male spreminjena.

Tržaška gledališča:

VERDI. Danes odmor.
HENRIE. Danes zvečer ob 8. urah: 1. predstava: Vtelani dramo v 4. dejanjih „Sveti sin“; 2. predstava: Vtelani dramo v 4. dejanjih „Sveti sin“; 3. predstava: Vtelani dramo v 4. dejanjih „Sveti sin“; 4. predstava: Vtelani dramo v 4. dejanjih „Sveti sin“.

— Zvečer ob 8. uri pride v to gledališče velik orkester Meisner.

ROJAN. V to skajališče zahaja čim več občinstva, kjer se dobro zabava na lepih in bogatih vpredah. Tudi danes zvečer je tu silna predstava.

Društvene vesti.

Poštarji pozor! Dne 7. t. m. ob 3. uri popoldne so vrli v hotelu „Mirija“ v Ljubljani teja družina skupine osrednjega društva, ki so poštarjev in poštnih odpravnikov obsega spola, pri kateri se bo med drugim razpravljalo tudi o nameravani regulaciji poštarstva plač. Stvar je jako važna, torej se vsi člani tega društva, katerim je sploh na njih prihodnost kaj ležalo, obljubno vabijo, da se te sejo gotovo vdeležijo.

Plesna šola. Tovaršiki dijaki so naprojeni, da se gotovo vdeležijo plesnih vaj v nedeljo 7. t. m. ob 9. in pol zjutraj.

Za ljudske knjižnice akad. ter. društva „Baikan“ je dopisal večje. gosp. dr. Mihaljevič iz Dunaja letniške knjige „Matice slov.“. Srčna hvala Vivant agentu!

Akad. ter. društvo „Baikan“. Odber pevskega društva „Mirija“ pri sv. Jakobu opozarja vse svoje pevce in pevke, da od sedaj znanostno redno zahajajo k pevskeim vajam, kjer se je začelo z učenjem 4. tednih zborov za nastop v Ljubljani dne 27. 28. in 29. junija na slavnosti petindvajsetletnice pev. dr. „Slavec“. Obenem se odbor obrne do vseh onih starih pevcev, da isti zopet vstopijo v naš krog da homo mogli v Ljubljani v imponentnem številu in častno nastopiti. Pevske vaje so vsaki torek in petek od 8. do 10. zvečer v društvenih prostorih ul. Montecchi 15, 1. nadstropje. — Vabijo se novi pevci in pevke, ki se sprejemajo v zgoraj označenih prostorih.

Darovi.

Za Ciril-Metodev ples so nadalje dopisali: Gosp. Viktor Šek 2 para otroških pešev, gosp. Slavica Bandaš 2 školjci sardel, 2 zavoja moke K eslin za otroke, 2 zavoja čokolade, G. Zelenski iz sv. Ivana, 2 krasni kateški piškoti. Ga. Darinka Bogdanović 4 steklenice mara kina, Ga. Marija Matko 2 školjci sardel, steklenico marale, tintnik, krasen servico za pivo. Gospod ki noče biti imenovan: krasno sliko z okvirjem. Nadaljne darove sprejema gosp. Roža dr. Gregorinova, ulica Giorgio Galatti 18.

Za podr. družbo sv. Cir. in Metoda na Greti nabralo se je v gostilni „Rojanskega konsumnega društva“ v počestitev spomina bivšega predsednika z goraj omenjenega društva, pok. Požarja Josipa, K 13. — V isti namen darovala je družina F. Mikelič na mesto venca na krsto pokojnemu vsaku Požarju Josipu K 6.

Za akademski ples je podaril ker se istega ni mogel vdeležiti, g. N. N. K 3. — Srčna hvala! Odhor.

V počestitev spomina pok. Josipa Požarja je daroval sin pokojnikov Mihalje Požar 10 K, za podružnico sv. Cirila in Metoda na Greti in 10 K za pevsko društvo „Zarja“.

Književnost in umetnost

Včeraj se je prvič izvajal v Ljubljani veliki Perosijski oratorij „Res. Chaisti“. Izvajal se je tako precizno in umetniško, kakor sploh to le „Glasbena Matica“ more učiniti. Vsepeh vsestranski: že delo samo na sebi je umetniško tako dovršeno, da je res prava alast in redok užitek, poslušati je. Posebno precizno pa je bilo izvajanje tako solistov kolikor zbora, kolikor orkestra.

Seveda je bila prireditelj dobro obiskana, med drugim je bil navzoč tudi škof ljubljanski.

To slavno delo se izvaja v Avstriji prvič in to v naši beli Ljubljani. Ne le Glasbena Matica ne le Ljubljani, vsi Slovenci moramo biti ponosni na tako veliko delo, ki ga izvršuje ta kulturni zavod slovedski. Brez dvoma bi bilo jako umestno, ko bi se dalo priliko tudi drugorodcem spoznati, kaj mi moremo. In ravno, ker omejeni oratorij svetovno slavno delo Italijana bilo bi gotovo jako hvaležno delo, vzporediti isto tu v Trstu. — Bilo bi pa nam v materijalno in moralno korist. Naj izvolijo poklicani faktorji razmišljati o tej stvari in čim prej ukreniti potrebno, vsepeh je gotov. M.

Vesti iz Goriške.

Iz Devina. Kljub slabemu vremenu iz velikem-hujkanju nekaterih nasprotnikov, je bila vendar veselica, ki jo je priredilo društvo „Ladija“, prav dobro obiskana. Kakor med priznavanjem pisarničnih točk vsporeda, tako tudi med plesom, je trajala splošna an-

DVORANA ZA SODBENE DRAŽBE
Ulica Sanitá 23-25 pritličje.

Dražba, ki se bo vrnila v soboto 6. t. m. od 9.—12. in od 3.—5. ure pop.

Chifoniers, Steklena ormarja z omario, polica za vado, miza, stolice, sočne omarioe, posteli, slike, svetilka za čestiti, omara s 4 predali, ogledalo, spodnja lena, rebci, nogovice, podglavnice, spodnje blazne, ženske srajce, prepišanihi, kosarici, vane, skledice in drugi kuhinjski predmeti.

Delavsko konsumno društvo

za PROSEKU
vabi na

I. redni občni zbor

ki se bo vrnil

v nedeljo 7. februarja ob 1. uri popol. v društvenih prostorih za Proseku.

DNEVNI RED:
1. Poročilo tajnika.
2. „blagajnika.“
3. Volitev odbora.

Na obilno udeležbo vabi ODBOR.

ZAHVALA.

Podpisani se iz globine svojih duš zahvaljujejo vsem, ki so povodom pogreba na toli ganljiv način počastili spomin nepozabnega njih

Josipa Požarja

in ga spremlili na njega zadnji poti ter izražali žalujoči rodbini svoje ačalje. Posebej se zahvaljujejo slavnemu pevskemu društvu „Zarja“ za ganljive žalostinke pred hišo, po poti in pred cerkvijo, odbornikom „Konsumnega društva“, ki so duši korporativno in slednjič zastopnikom drugih narodnih društev v Rojani. Slednjič izrekajo zahvalo „Novemu pogrebному podjetju“ za dostojno prireditev pogreba. Priščina hvala še enkrat vsem!

ROJAN, 4. februarja 1909.

ŽALUJOČI OSTALI.

Zahvala.

Vsem onim, ki so tekom dolgotrajne bolezni našega nepozabnega soproga in očeta

Emerika Köchler

ob priliki njega smrti in pogreba izkazali toliko sočutja in sožalja, izreka tem potom podpisana ginjenim srcem najtoplejšo zahvalo. Posebno se zahvaljuje uglednej tvrdki GREINITZ, zlasti ravnateljem gg. Hild in Jungel, nadalje častitej duhovščini za tolažila blagopokojnemu in gosp. zdravniku Dr. Hrovat-u za izkazano požrtvovalnost, kakor tudi vsem darovateljem prekrasnih vencev in ostalim znancem in prijateljem.

TRST, dne 4. februarja 1909.

Zalujoča soproga in sinček.

Samogovori

se imenuje najnovejša, pravkar izšla knjiga

Otona Zupančiča.

Dobi se v vsch boljših knjigarnah
broš. za 3 K, vezana za 4 K

PEKARNA in SLADČIČARNA

VINKO SKERK, Trst, ul. Acquedotto 15, podružnica ul. Miramare 9

V moji pekarni se vdo bi vsaki dan trikrat frišen kruh in se dovaža vsak čas tudi na dom. Dobi se tudi najfineše moke iz najboljših mlinov, biškote in posebno pa specialiteto za čaj. Dobi se tudi veliko izbero buteljki ruma in vsake vrste čaja ter vse to po najnižji ceni.

Spoštovanjem V. SKERK.

Novo pogrebno podjetje

Pisarna in prodajalna Via Vincenzo Bellini št. 13.
Telefon št. 1402 (poleg cerkve sv. Antona Novega) Telefon št. 1402
Zaloga oprave ulica Massimo D'Azeglio št. 18

Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih, kakor tudi v s kristalnim zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrtlice, kakor: kovinarstva in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence iz umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perl.

Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE. Čeno nizke, da se ni bati konkurence.

Za silnčaj potrebe se uljudno pripočajo

HENRIK STIBELJ in drugi.

ALLA CITTÀ DI TRIESTE

TRST — ulica Giosuè Carducci št. 40 (prej Torrente) — TRST

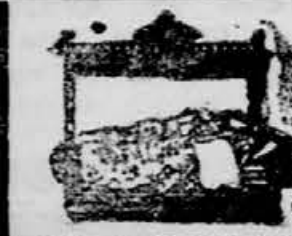
novi dohod! za zimsko sezono. Moške obleke kemgarn barvane in dras. Obleke za otroke in dečke od 3 do 10 let. Velika izbora paletot za moške in dečke. — Povračniki in jope z evratnikom astraham ali zajeve kože. Specialiteta tu- in inozemskoga blaga ter lastna krojačnica za izdelovanje oblek po meri. — Pošastajste, srajce, hlače iz bombaževine, spodnje hlače, platenino in druge potreščine za delavce po cenah brez konkurence. — GOVORI SE SLOVENSKO.

Pohišstvo

solidno in elegantno po zmernih cenah

Rafaele Italia

TRST — Via Malesan 7

Patentiran divan-postelja MACHNICH

Okraši radi svoje krasne eleganco vsaki prostor in se spremeni v bipo s samim premakljajem v jako komodno posteljo z lastnimi žimnicami in blazinicami.

Prospekti zastoj. — Eventuelno na mesečne obroke.

Lastna delavnica za vsakovrstno tapetirarsko in elepševalno delo.

G. MACHNICH, Trst, ul. S. Giovanni 10.

revmatizmu in protinu

je Tekočina GODINA

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH

Najvspešneje sredstvo proti

DOBIVA SE V VSEH LEKARNAH

prirejena v Trstu Rafaela Godina, lekarna „Alla Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: sv. Jakobu in Josipa Godina, lekarna „All' Igea“ Farneto 4

Steklenica stane K 1.40. Iz Trsta se ne odpošilja manje od 4 steklenice proti poš. povzetju ali proti anticipatni pošiljavi zneska 7 K franko poš. in zav.

mivanost. Pevske točke in igre „Nemški no znanje“ je proizvajalo pevsko društvo „Nabrežina“ jako priznava. Posebno nas je zanimala burka „Ne kliči vraga“, katero so igrali Davinci tako dobro, da boljše skoro ne bi bilo mogoče. Da ne bomo kritizirali katerega igralca posebej, bodi le rečeno, da eden je igral boljše nego drugi.

Tem potom izreka bralno-pevsko društvo „Ladija“ izkreno zahvalo vsem sodelavnikom, vsem udeležnikom, a tudi onim, ki so vposlano vstopnino pokazali svojo naklonjenost, in pevskemu društvu „Nabrežina“ iz Nabrežine za res prijazno sodelovanje. Živela in na veselo svidenje dne 21. t. m. pri društvenem plesu!

x Donato Ragosa, znani sodrug zavratnega napadalca Oberdanka, umrl je v ponedeljek v veliki mizeriji v vasi Toscanello v Viterbaskem okraju na Laškem. Ragosa, Oberdank in še več drugih so leta 1878, ko so bili poklicani v vojaško službo za odhod na Bosno ali Hercegovino, pobegli po noči na laškem trabeljnu iz Trsta v Italijo, ker jih je prej obvestil visok magistratni uradnik, da se jim drugi dan dostavijo pozivnice. Ragosa je bil rojen leta 1855. v Bujah in po poklicu lekarnar. Ko je imel obiskati cesar 1882 tržaško razstavo, napravila sta se on in Oberdank iz Rima v Trst. Oberdank je s bombami so aretirali v Ronkah, Ragosa je pa došel v Trst, da bi izvršil atentat. Ker ni šlo, so mu njegovi tržaški sodelavniki pomagali, da jo je zopet skrivno popihal v blazeno deželo. V Rimu so skovali avstrijski beguncu, vojaki in politični, ov zavratni napad, katerega je imel izvršiti Ragosa. Na potu v Avstrijo so ga pa v Prato zapirali ter stavili „per resto di attentato alla integrità d'uno Stato alleato“ pred porotnike, ki so ga enoglasno opustili. V Italiji je živel iz roke v usta in se potikal tu in tam, ker je bil izgnan iz Rima. Dokler je živel, ga irredentistična društva niso podpirala, sedaj pa, ko je umrl, ga kujejo v zvezde kakor mučenika ne še popolne Italije.

Dezertiral je laški vojak-pešec Peter Franc Colla iz Vidma ter pribeljal v Gradisce, kjer se je pa javil na glavarstvu, kiga je pridržalo.

Vesti iz Istre.

Kopelj v zimi, ali kaj vse ljubezen stri! — V Črnotičah bi se bila dne 1. febr. t. l. kmalu odigrala precej huda ljubezenska drama; k sreči pa je zadobila le smešen značaj! I. A., sedaj vojak pri marini v Puli, se je ženil pred odhodom k vojakom z 19-letno domačinko M. S., ali iz strahu pred svojimi starši, ki so bili temu razmerju nasprotni, le skrivoma.

Pred nedavnim se je povrnil iz Amerike 29-letni A. G. ter se začel smukati okoli imenovanega dekleta. Ta je kmalu pozabila na ubozega vojaka na slane morju in se zaročila s srečnim G.; odkliki so že tudi iztekli in v kratkem naj bi bila „ohcet“. — Ali dekle je obračalo, soldat pa je obrnil!

Ne, take aramote ni hotel zapuščen vojak pogoltniti kar na lepo kakor sardelo. „Zakaj pa nosim puško“, si je mislil, ter pisal „Nezvesti“, prav vojaški: „Draga mi ljubica sladka, ko pridem domov, ubijem Tebe, tvoje ga moža, očeta, mater itd.“ Te ljubeznive litanije so „ohcetarki“ šle bolj k srcu, nego prej najljubše besede in ko so jo še vojakovi stariši opozorili na hudega sina je zopet obrnila voz, ki pelje v „zakonska nebesa“; pustila je Amerikanca ter šla stanovat k vojakovim, ki so prej neljubo nevesto iz strahu pred sinom tudi ljubeznjivo sprejeli. Vsa stvar bi bila s tem končana, ko bi na bilo Amerikanca, kateremu ni šlo to ljubežno početje kar nič v glavo. Akoravno je videl, da s poroko ne kaže ravno dobro, šel je vendarle dne 1. t. m. opolnoči obiskat muhastega nevesto. Ta mu je tega nikdar ne napravil! Ko bi bil vedel kakšen bo konec, bi gotovo šel raje oplahnit svojo nesrečo v krmo, kar je — kakor boste videli v naslednji zaljubljenici, ki to citate — v takih slučajih najboljši! Ponočni vasovalec je našel „eko ljubico“ doma s škafom vode v roki, katero pa je, ko je zagledala vasovalec takoj izlila na tla. Delala je, kakor, da boče po drugo vodo ter prosila Amerikanca naj gre z njo, da jej bo svetil. Vprašala ga je tudi, — vse prav ljubeznivo — ali ima žveplenke seboj, in mu je na njegov odgovor: „Nimam jih, saj veš, da ne kadim“, dala svoje žveplenke.

Pri vaškem vodojaku, ki je tri metre globok in pri katerem se pribaja do vode po stopnicah, je opozoril spremljevalca dekla, da nima zajemala. A ta mu je odgovorila, da že s škafom zajme, ter je velela „ljubčku“ naj jej sveti naprej po stopnicah. Ta je ubogal ter pridno prižigal žveplenke. Ko je stopil na zadnjo stopnico, ga je dekla po bliskovo pahnila in „gorki ljubimec“ je bladel svoje ljubezen v mrzli vodi. Seveda mu ni bilo to nič kaj po volji in gledal je, da je prišel kolikor možno hitro na suho. A računati ni pri tem na bojevito Amozonko!

Ta je bila najbrže trdno prepričana, da ljubezen kopsaj očeta ni še popolnoma ohlajena ter je privoščila nesrečnemu „kandidatu za poročni stan“, še majhno kopelj z ljubezni polnimi besedami: „Kaj te je hudič zopet ven prinesel?“

In v drugič je romal ubogi revež v neprijazno kopelj ter slednjič po dolgem trudu srečno prijadral na kopno. Ona je sicer

še kazala veselje za take srednje izvršene poskuse, ali, ker se je baša, da bi se sedaj prav lahko ponavljali na njej, je prav hitro odkurila domov, ker vest ji ni bila pred rešenjem nič kaj čista.

Tudi čudni „Povedoji mož“ jo je ubral proti svojemu domu, gotovo za vselej ozdravljen in chlejen „srčnih krčev“ s trdnim prepričanjem v srcu: „Baba je hudič!“

Vesti iz Kranjske.

Ljubljanska realka. Deželni odbor je sklenil pozvati učno ministerstvo, naj takoj začetkom šolskega leta 1909/10 prične z utrakovizacijo ljubljanske realke.

V železniških delavnicah v Šiški bo začetkom leta okoli 1000 delavcev.

Iz Krke so potegnili truplo 57 let starega posestnika Mihaela Pegajja iz Drganjega sela.

Tujski promet v Ljubljani meseca januarja. Zadoji mesec je prišlo v Ljubljano 3879 tujcev — 364 več kakor istega meseca lani in 660 več nego prejšnji mesec.

Vesti iz Dalmacije.

Ravnatelj hrvatske gimnazije v Zadru. Dosednji profesor na italijanski gimnaziji v Zadru, g. Marcel Kušar, je imenovan ravnateljem hrvatske gimnazije v Zadru. Imenovanec je izvrsten filolog in poseben poznavatelj hrvatskega jezika.

Vesti iz Štajerske.

Regulacija Savinje in pritokov je že dolgo na dnevnem redu. Prihodnje dni si ogleda stvar zopet posebna komisija.

Profesor Bozenšek, štajerski rojak, ki slušuje v Bolgariji in je znan kakor slovenski stenografski strokovnjak, se misli stalno nastaniti v Celju.

Požar v tovarni. V Gradcu je v noči med 1. in 2. t. m. v Tachudovi tovarni za stroje izbruhnil veliki požar, ki je uničil do 3000 strojnih modelov in napravil škodo okoli 70.000 K.

Razne vesti.

V poročni noči zmrznil. V občini Kelzok se je pred nekoliko dnevi poročil kmečki sin Ivan Mikeszku. Po polnoči si je hotel Mikeszku, ki je bil precej „dobre volje“, izposediti od sosedov sani, da bi se zamogel njegovi gostje odpeljati domov. Ker ga dolgo časa ni bilo nazaj, ga je šlo več svatov iskat in res so ga našli ležečega na cesti popolnoma v nezavesti. Poklicani zdravnik je zamogel le konstatirati, da je žejen zmrznil.

Dunajski detektivji so včeraj zapustili Ljubljano.

57 let teže je se dobili pri sodnem dvoru v Varaždinu morilci edvetnika dr. Tonkoviča v Zlatarju, sami mladi fantie, ki se niso dovršili 20. leta starosti. Neposredni storilci, bivši davevničar Josip Sribla je bil obsojen na 20 let, Ivan Pažič na 10 let, Štefan Ravaz na 12 in Štefan Vudjca na 15 let teže ječe. Poslednji trije so kovaški pomočniki.

Glavni dobitnik ogrske drž. dobredelne loterije je bil zadet na Danaju.

Odda se čevljarsko trgovino
zdrženo z delavnico in zalogo čevljev v GORICI v najlepši prometni ulici. — Naslov pove Upravništvo „Edinosti“ 207

Nova gostilna dalmatin. vina
se otvori v soboto dne 6. februarja 1909 v ulici Frneta št. 12. Vina so nova in prve vrste, lastnega pridelka in lastnih zemljišč iz Podstrane pri Splitu. CRNO po 64 stot. liter, OPOLO po 72 stot., BELO po 80 stot. Za družine se oddaja franco na dom od 5 litrov naprej. Za mnogobrojni obisk se toplo priporoča udani IVAN BRAČIĆ. — Svoji k svojim! 200

Prodaj gostilno na Opčinah. — Vrt, stanovanje, dekret, gostilniška oprava. 4.200 Kron. Izvrstna prilika. — Ul. Giacinto Gallina 4, Babini. 205

Maske se dajo v najem. — Velikanska izbira novih krasnih kostumov, domino. Ulica San Lazzaro 11. 203

Iščem za sorodnico, 23-letno zdravo, ljubeznivo gospodično, izurjeno v ženskih ročnih delih, tudi napol v kuhinji, zmerno slovenskega in nemškega jezika, prijaznega vedenja, službo v vemi, boljši slovenski družini v Trstu ali v okolici. Ker je dopolnila meščansko šolo, bi dobro vzgojevala v obh. jeziki izročeno ji deco ljudskih sol, in bila drugače gospodinj v pomoč. — Pojasnila daje Avg. Križaj, župnik v Guštajnu (Gutenstein) na Koroškem. 134

Agenti proti mesečni plači se sprejmejo pri Glavnem zastopu Vzajemne zavarovalnice na Proseku. 120

Domači zavarovalni zavod išče sposobne potovalce in posredovalce za zavarovanja. Po sposobnosti dobijo stalno mesečno plačo ter se stalno nasmestijo. Ponudbe na Inzeratni oddelku edeloku Edinosti pod št. 167. 167

Mesto pisarniškega praktikanca išče mladenič, dober slovenski korespondent, v kakoršni koli večji pisarni. Pod ugodnimi pogoji za 3 leta. Naslov pove „Edinosti“. 1958

Kdor želi kupiti prav dober glasovir in po nizki ceni, dobi ga na Repentabru št. 18. 213

Proda se nova pekarna v Lonjerju št. 55 Anton Božič. 211

Obrt z neobhodno potrebnim predmetom, dobro upeljana, z mnogobrojnimi odjemalci, išče druga kapitalista K 25—30.000. Ponudbe pod „DOBRA KUPČIJA“ na Ina. odd. Edinosti 215

Za službo vratarja v „Narodnem domu“ v Trstu, išče se zanesljivega mladeniča ali moža. Predstaviti se je osebno pri upravitelju hiše do 15. t. m. 214

Restavracija Milano

Trst, ulica Stadion št. 10
Danes zvečer koncert dunajskih dam
Prične ob 7 uri. — Vstop prost
Za obilen obisk se priporoča udani C. Lillach

V krojačnici Podgornik in Jeršek

Trst, ulica Farneto št. 40
odlikovani z diplomom na razstavi malih obrti izvršujejo se obleke za gospe i. s. po zadnjih uzorcih in parizkem kroju. Paletots, Blouses in plesne obleke. Cene zmerno. Sprejmejo se gospice v poduk proti mali odškodnini.

Točna in solidna postrežba.

Prvo primorsko podjetje za prevažanje pohištva in spedicij, podjetje

Rudolf Exner, Trst

VIA DELLA STAZIONE št. 17

Filijalke: v PULI, GORICI, REKI in GRADEŽU

Prevažanje pohištva na vse kraje tu- in inozemstva v zaprtih patentnih vozovih za pohištvo, dolgih 6 do 8 metrov.

Posiljanje predmetov, ki se jemljejo na potovanje in prevažanje blaga na vse svetovne proge.

Sprejema se tudi pohištvo in druge predmete v shrambo v lastni za to pripravljena suha skladišča.

EDINI TRŽAŠKI ZAVOD ZA ČIŠČENJE „VACUM CLEANER“.

IN SHRANJEVANJE PREPROG

Točna in solidna postrežba.

Novici in Novice

ne zamudite obiskati dobroznano slaščičarno ::

Matteo Stoppar, Trst

ulica S. Giacomo št. 7 (Corso)

Filijalka: Via Giuseppe Caprin št. 9

kjer najdete bogato in veliko izbero Konfetov bomboniere in slaščic po zmernih cenah. — Vina in likerji prav dobri v botilkah. Telefon 1464

Skladišče zgotovljenih oblek in krojačnica

I. FARCHI

Trst - ul. Giosuè Carducci 32 (vagal Sant. Santorio)

PODRUŽNICA: ul. Barriera vecchia št. 5.

Obleke se izdelajo v lastni krojačnici.

VELIKA ZALOGA

PRAZNIH BUTELJK

Trst, via delle Ombrelle 5
TELEFON št. 18-49

GUIDO e UGO COEN

100.000 buteljk od šampanjca za refošk.

Prodajajo in kupujejo se buteljke vsake vrste za refošk, šampanje, bordeaux, rensko vino, konjak itd. Velika zaloga buteljk od pol litra in 1½ litra. Damjane iz stekla opletene.

Prevzamejo se doposiljate na deželo.

Kupajo razbita stekla vsake vrste.

GIOV. PELLIS, Trst

ulica San Antonio 9, nasproti kavarni „STELLA POLARE“

Prodajalnica porcelana kamenine in kristalov.

Popolne servise za umivalnike. — Namizne servise na kavu in čaj v bogati izbiri. — Raznovrstni krasni predmeti iz porcelana in onefine, jako primerne za darove. — CRNE JAKO ZMERNE

Slovenci in Slovani v Trstu

Dolžnost je vaša, da se poslužujete le v

Slovanski brivnici

v ulici Saverio Mercadante št. 1 (blizu slovenskega konzulata)

V. GJURIN, brivca

VELIKA ZALOGA

furlanskih jajc

vedno svežih.

Najfinije alpsko čajno maslo znanka 2 zvezdi. Dnevni dohod. — Sir in slanina. Specializirano „LIPTAUER“. Postrežba na dom. Cene zmerno. Prodaja na drobno in debelo.

Rodolfo Contro, ulica delle Acque 5.

Veliki obrtniški zavod

Giovanni Cosovel

TRST

ulica Chiozza št. 32
TELEFON 1990

Izvršuje vsakovrsta dela v železu in kovini po cenah, da se ni bati konkurence.

Specialiteta gumijevih predmetov

Rjube in gumija, elastične nogovice, predpasniki, spenzorji, irigatorji cevi za vino, plin in vodo. OVATA

Specialiteta: Gumijevi čevlji. Higijenični predmeti po zmernih cenah

FEDERICO STEINDLER

TRST, Acquedotto št. 14

Hočete se prepričati?

obiščite velika skladišča

Marije ud. Salarini

Ponte della Fabra 2 | ul. Poste Nuove
(vagal Torrente) Alla città di Londra

Velik izbor izgotovljenih oblek za moške in dedne kostumi za otroke. Povračniki, močne jope, kožani rarni paletotovi. Obleke za dom in delo. Delavske obleke. Tirolski liden. Nepremoljivi plašči (priznani angleški). Specialiteta: blago tu- in inozemskih tovarn. Izgotovljajo se obleke po meri po najnovejši modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah.

Zlat rudnik za vsakega gostilničarja, kavarnarja in lastnika so naši novi Piano Orchestrioni

z godbo na lok zvonilom, mandolino in xylophonom

s težo, ki se zamerejo postaviti porodi. Krasnica godba in strokovnjaka izvršila jamčita za gotov dobiček. Elektronično - pneumatični Orchestrioni učinkom. — Elektronični glasovirji z mandolino xylophonom in godbo na lok. Goyor in z zvokom odmevov za gostilničarje in zabavke. Znanaka Tion-Tion. Ceniki brezplačno in poštino pristoje.

I. odlikovanja

Tovarna internacionalnih Piano Orchestrionov

F. MACHINEK & SÖHNE

Dunaj XVII. E. Ortliebasse 5.

Zaloga v Trstu: Ferdinand Kasimir, ul. Commerciale 13; v Ljubljani: Josip Droll, Sodnijske ulice 3.